మార్చి 6, 1961

గుర్బచన్ సింగ్ మరియు ఇతరులు

వర్సెస్

పురాన్ సింగ్ మరియు ఇతరులు

(జె. ఎల్.కపూర్, ఎం .హిదయతుల్లా మరియు జె. సి.షా, న్యాయమూర్తులు)

హిందూ చట్టం – పూర్వీకుల ఆస్తులు – వీటికి బదులుగా ఏకీకరణ చర్యల ద్వారా సూచించిన పూర్వీకుల భూమిని పొందారు – పూర్వీకులైతే, ప్రాతినిధ్యం వహిస్తున్న ప్రాంతం పూర్వీకుల భూమి, .

ఒక 'M' వివాదాస్పద ఆస్తిని అప్పగిస్తూ వీలునామాను అమలు చేశాడు. వెల్లడి కోసం దావా వేయబడింది మరియు దానితో పాటు ఆ వీలునామా ప్రభావం చూపలేనిది మరియు వివాదాస్పద భూమి ప్రతివాదుల పూర్వీకులది కాబట్టి'M కు అప్పగించే అధికారం లేదు.

నిర్ణయానికి సంబంధించిన ప్రశ్న ఏమిటంటే, అతను కలిగి ఉన్న భూమిలో అతని వాటాగా ఏకీకరణ ప్రక్రియలో 'M'కు సంక్రమించిన భూమి యొక్క భాగం పూర్వీకులదేనా లేక కాదా.

నిర్ణయించబడినది,'భూమిని ఏకీకృతం చేయబడిన చోట ,దానికి బదులుగా, పూర్వీకుల భూములు మరియు పూర్వీకులవి కాని భూములు ఏకీకృత ప్రాంతం ఒక యజమానికి ఇవ్వబడింది , అప్పుడు పూర్వీకుల భూభాగానికి అనుగుణంగా ఉండే ఏకీకృత ప్రాంతం యొక్క భాగం పూర్వీకుల భూమి.

తక్షణ ఉమ్మడి పూర్వీకుల ఆధీనం రెవెన్యూ రికార్డులలో చూపబడకుండా , మరింత మారుమూల ప్రత్యక్ష పూర్వీకుల ఆధీనంలో చూపబడినప్పుడు మరియు భూమి యొక్క చరిత్ర వారసత్వం ద్వారా తప్ప దాని స్వాధీనం గురించి ఎటువంటి సూచనను ఇవ్వకపోతే, భూమి పూర్వీకులది.

అత్తర్ సింగ్ v. థాకర్ సింగ్, (1908) LR. 35 I.A.206,
సూచించబడింది.

హవేల్దార్ మిహన్ సింగ్ v. పియారా సింగ్, (1946) 48 P.L.R. 536 మరియు గురుదేవ్ సింగ్ v. దేశౌంధి , A.I.R. 1948 E.P.22, ఆమోదించబడ్డాయి.

సివిల్ అప్పీలేట్, అధికార పరిధి: సివిల్ అప్పీల్ నం. 492 ఆఫ్ 1958.

1951 నాటి రెగ్యులర్ సెకండ్ అప్పీల్ నం.   747లో పంజాబ్ హైకోర్టు , చండీగఢ్, సెప్టెంబర్ 12, 1955 నాటి తీర్పు మరియు ఆర్డర్ నుండి ప్రత్యేక అనుమతి ద్వారా అప్పీలు.

అప్పీలుదారుల కోసం అచ్రూ రామ్ మరియు కె. ఎల్.మెహతా.

ఐ.ఎం.లాల్ మరియు మోహన్ లాల్ అగర్వాల్, ప్రతివాదులు నం . 1 నుండి 4వరకు

1961, మార్చి 6న కోర్టు తీర్పును వెలువరించిన వారు,

కపూర్, జె :––ఈ అప్పీల్ పంజాబ్ హైకోర్టు తీర్పు మరియు ఉత్తర్వు నుండి ఉద్భవించింది,

రెండవ అప్పీల్‌లో జిల్లా కోర్టు యొక్క డిక్రీని తిరస్కరించడం మరియు ఆ విధంగా కొట్టివేయడం యొక్క డిక్లరేషన్ కోసం వాది ద్వారా దావా.   వివాదాస్పద ప్రశ్నను అర్థం చేసుకోవడానికి క్రింది వంశావళిని తయారు చేయడం అవసరం:

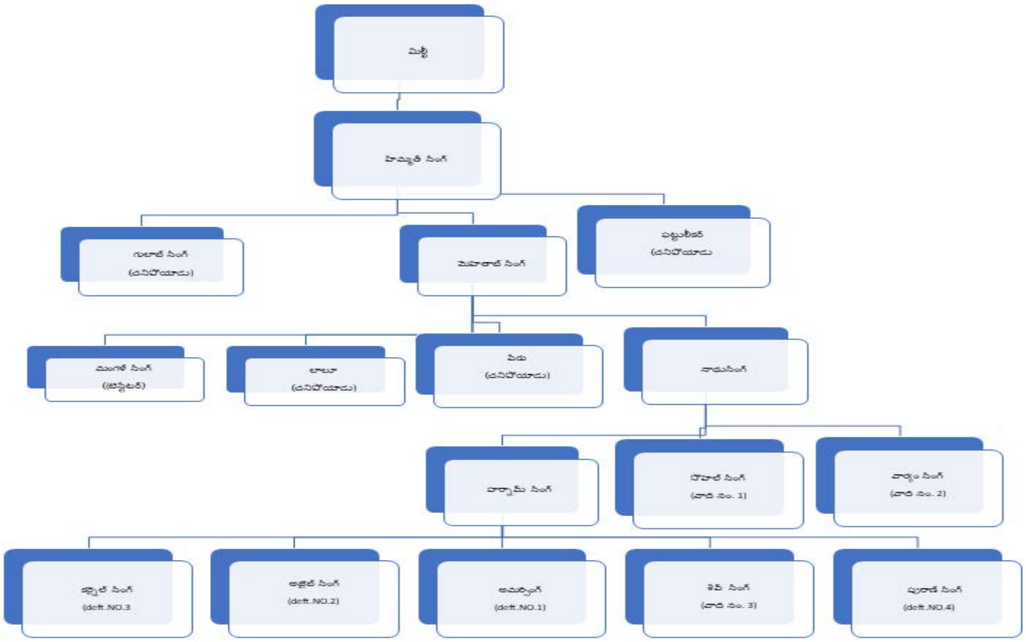

ఆగస్టు 11, 1947న మంగళ్ సింగ్ వివాదాస్పద ఆస్తిని అమర్ సింగ్ ప్రతివాది నం. 1కి ఇచ్చేందుకు వీలునామాను అమలు చేశారు. అక్టోబర్ 25, 1947న మంగళ్ సింగ్ మరణించిన తర్వాత అతని ఎస్టేట్ యొక్క మ్యుటేషన్ అమర్ సింగ్ ఫైన ఏప్రిల్ 10, 1948న జరిగింది. మ్యుటేషన్ నెం. 733. ఫిర్యాదిదారులు సోహెల్ సింగ్ , వారమ్ సింగ్ మరియు శివ్ సింగ్ తమపై వీలునామా పనికిరాదని మరియు అమర్ సింగ్ పేరు మీద మ్యుటేషన్ చేసిన కొన్ని భూములను స్వాధీనం చేసుకోవాలని డిక్లరేషన్ కోసం దావా వేశారు. ఈ వీలునామా మితిమీరిన ప్రభావం , బలవంతం మరియు మోసంతో చేయబడిందని మరియు వివాదాస్పద భూమి పూర్వీకుల తరపు ప్రతివాదులది కాబట్టి వీలునామా చేసే అధికారం మంగళ్ సింగ్‌కు లేదని ఆరోపించారు. ఈ ఆరోపణలను ఖండించారు మరియు అవసరమైన సమస్యలను లేవనెత్తారు. మితిమీరిన ప్రభావం లేదా బలవంతం లేదా మోసం ద్వారా వీలునామా అమలు చేయబడిందని మరియు భూమి పూర్వీకులదని రుజువు కాలేదని రుజువు చేయలేదని పేర్కొంటూ ట్రయల్ కోర్టు వ్యాజ్యాన్ని కొట్టివేసింది.

ఈ డిక్రీకి వ్యతిరేకంగా జిల్లా జడ్జికి అప్పీల్ చేయగా , 66 కెనాల్స్‌లో 28 కెనాళ్ల విస్తీర్ణంలో 2 మార్లల భూమి వివాదాస్పదమైందని, 3 మార్లాలు సాధారణ పూర్వీకుడైన మెహతాబ్ సింగ్ తండ్రి హిమ్మత్ సింగ్ ఆధీనంలో ఉన్నందున అది పూర్వీకులదని నిర్ధారించారు. హిమ్మత్ సింగ్ కంటే మెహతాబ్ సింగ్ ముందున్న వాడని జిల్లా జడ్జి కూడా పేర్కొన్నాడు , అయితే దీనికి ఎటువంటి రుజువు లేదు. అప్పీల్‌పై హైకోర్టు వారు జిల్లా జడ్జి యొక్క తీర్పును రద్దు చేసింది మరియు ట్రయల్ కోర్టు తీర్పును పునరుద్ధరించింది మరియు అప్పీలుదారులు ప్రత్యేక అనుమతి ద్వారా ఈ కోర్టుకు అప్పీలుపై వచ్చారు.

ఈ అప్పీల్‌లో నిర్ణయానికి సంబంధించిన ఏకైక ప్రశ్న ఏమిటంటే , అప్పీలుదారు ద్వారా దావా వేసిన భూమి నుండి 28 కనల్స్ 3 మార్లాస్, వారి పూర్వీకులవి అని నిరూపించబడిందా.దావా చేసిన భూమిలో 20 కనల్స్ 19 మార్లాస్ పారా A-2లో వివరించబడినవి మంగళ్ సింగ్ ముందస్తు హక్కు ద్వారా పొందినట్లు నిరూపించబడింది మరియు మరొక భాగం అతని స్వీయ-ఆర్జిత తనఖా భూమి. అందువల్ల వివాదం కొన్ని ఖస్రా సంఖ్యలకే పరిమితమైంది. అతను కలిగి ఉన్న భూమిలో అతని వాటాకు బదులుగా ఏకీకరణ చర్యలలో టెస్టేటర్ యొక్క వాటాలోకి వచ్చింది . స్పెషల్ కానుగో రూపొందించిన సారాంశం PW 6/1 ఆ ఖస్రా సంఖ్యలలో కొన్ని 1849లో హిమ్మత్ సింగ్ s/o మిల్కీ ఆధీనంలో ఉన్నాయని మరియు కొన్ని ఖాస్రా సంఖ్యలు హిమ్మత్ సింగ్ మరియు ఇతరుల స్వాధీనంలో గుర్తించబడ్డాయి మరియు మిగిలినవి అపరిచితుల జాడలో ఉన్నాయి. జిల్లా జడ్జి 1849లో హిమ్మత్ సింగ్

ఆధీనంలో ఉన్న భూమి మాత్రమే వాదుల పూర్వీకులదని , అందువల్ల ఆ భూమికి సంబందించి డిక్రీ ఇవ్వబడింది,28 కనల్స్ మరియు 3 మార్లాలు విస్తరించి ఉన్న ఆ భాగానికి సంబంధించి ఇప్పుడు వివాదం.

ఈ నిర్ణయానికి రావడానికి జిల్లా న్యాయమూర్తి విస్తృతమైన తీర్పులో ప్రతి ఖాసుర సంఖ్య యొక్క చరిత్రను గుర్తించి, హిమ్మత్ సింగ్ వద్ద ఉన్న ఖస్రాలను మాత్రమే నిర్ణయించారు. ఈ నిర్ధారణను హైకోర్టు అంగీకరించలేదు కానీ , ఆ నిర్ధారణలో జోక్యం చేసుకోవడంలో హైకోర్టు పొరపాటు చేసిందని మా అభిప్రాయం. మొదటి సాధారణ పరిష్కారంలో భూమి డిక్రీ హిమ్మత్ సింగ్‌కు అనుకూలమైనది మరియు రెవెన్యూ వంశపారంపర్యంగా 1885లో హిమ్మత్ సింగ్ నుండి వచ్చిన మూడు శాఖలు , అంటే సజీవంగా ఉన్న గులాబ్ సింగ్, మెహతాబ్ సింగ్ కుమారులు మరియు లీకర్ కుమారుడు ఫట్టు, ఖేవాత్ నంబర్‌లను కలిగి ఉన్నారు. 34, 35 మరియు 36 విస్తీర్ణంలో సమానంగా ఉన్నాయి మరియు ప్రతి శాఖ భూమి ఆదాయం రూ. 13. సారాంశం,కనుంగో రూపొందించిన Ex.PW 6/1 మెహతాబ్ సింగ్ కుమారుల ఆధీనంలో ఉన్న భూమి , అంటే, ఖాతా నం. 34 వారు సంయుక్తంగా మరియు సమాన వాటాలతో కలిగి ఉన్నారని చూపిస్తుంది. ఈ వాస్తవాలపై భూమి డిక్రీకి సంబంధించి అన్వేషణ పూర్వీకులదిగా పరిగణించబడింది.

భూమి పూర్వీకులది కాదని , సాధారణ పూర్వీకులు అంటే మెహతాబ్ సింగ్ ఆధీనంలో ఉన్నట్లు చూపితే తప్ప అది పూర్వీకులది కాదని ప్రతివాదుల తరపున వాదించారు. అతని ఆధీనంలో ఉన్న భూమి రెవిన్యూ రికార్డ్ లలో చూపలేదు కనుక పూర్వీకులదని చెప్పలేము.అత్తార్ సింగ్ , v. థాకర్ సింగ్(1)లో ప్రివీ కౌన్సిల్ యొక్క తీర్పు నుండి దీనికి మద్దతు కోరబడింది. లార్డ్ కాలిన్స్ ఈ క్రింది విధంగా గమనించారు :-

"పైన పేరున్న ధన్నా సింగ్ ,వారి తండ్రి ద్వారానే వారసుడిగా , వాదిదారులు కూడా అదేవిధంగా దావా చేసారు మరియు ఆ భూములు మగ వంశానికి చెందిన వంశపారంపర్య మగ పూర్వీకుల నుండి ధన్నా సింగ్‌కు వచ్చినట్లయితే తప్ప, వారు హిందూ చట్టంలో పూర్వీకులుగా పరిగణించబడరు."

కానీ ఇది ప్రతివాదుల తరపు న్యాయవాది సమర్పణకు మద్దతు ఇవ్వదు. ప్రస్తుత సందర్భంలో భూమి ఒక మారుమూల పూర్వీకులచే ఆధీనంలో ఉంది మరియు తక్షణ సాధారణ పూర్వీకులచే కాదు , పైన పేర్కొన్న భూమి యొక్క చరిత్ర వారసుల చేతిలో ఉన్న భూమి యొక్క పూర్వీకుల స్వభావాన్ని స్పష్టంగా

చూపిస్తుంది, ప్రస్తుత అప్పీల్‌లోని పార్టీలు కనుక ఇది పూర్వీకులది అంటే ప్రతివాదుల వాదనకు నిర్ణయించబడిన కేసుల నుండి మద్దతు లభించదు మరియు సాధారణ పూర్వీకుల ఆధీనం రెవెన్యూ రికార్డులలో చూపబడనందున అది తప్పుగా భావించడం సరైన దృక్పథం కాదు , కానీ చాలా మారుమూల ప్రత్యక్ష పూర్వీకులది కాదు , పూర్వీకులు అయినప్పటికీ , భూమి యొక్క చరిత్ర వారసత్వం ద్వారా తప్ప వారసులచే స్వాధీనం చేసుకున్నట్లు ఎటువంటి సూచన ఇవ్వలేదు.

దావా చేసిన భూమి ఏకీకృతం చేయబడిందని మరియు పూర్వీకుల మరియు పూర్వీకులవి కాని భూమి రెండూ కలగలిసి ఉన్నందున అది పూర్వీకులది మరియు పూర్వీకులది కానిది ఏది అని చెప్పలేమని వాదించారు. ఇది మళ్ళీ ప్రశ్నను నిర్ణయించుటకు సంబంధించిన సరైన విధానం కాదు. భూమి ఏకీకృతం చేయబడింది,మరియు ఏకీకృతం కాని భూమికి బదులుగా పూర్వీకుల భూములు మరియు పూర్వీకులవి కాని భూమి ఏకీకృత ప్రాంతం యజమానికి ఇవ్వబడుతుంది ,అప్పుడు పూర్వీకుల భూభాగానికి అనుగుణంగా ఉండే ఏకీకృత ప్రాంతం యొక్క భాగం పూర్వీకుల భూమి అవుతుంది. ఇది అబ్దుల్ రషీద్ మరియు మెహర్ చంద్ మహాజన్, JJ యొక్క నిర్ణయం అయిన హవెల్దార్ మిహాన్ సింగ్ వర్సెస్ పియారా సింగ్ (1)లో ఇవ్వబడింది . (అప్పటిలాగే) గుర్దేవ్ సింగ్ వర్సెస్ దాస ఉంధి (2)లో తూర్పు పంజాబ్ హైకోర్టు యొక్క తదుపరి తీర్పులో కూడా ఇదే అభిప్రాయం తీసుకోబడింది. ఇక్కడ ఈ విధంగా గమనించబడింది :-

"అయితే, అలా ఇచ్చిన లేదా ఇవ్వబడిన భూమి యొక్క పూర్వీకుల భాగం ఏ విధంగానూ ఉపేక్షించబడదు మరియు మొత్తానికి ఖచ్చితమైన నిష్పత్తిని కలిగి ఉండదు. భూమిని రెండు తరగతుల విస్తీర్ణం ప్రకారం , అటువంటి భూమి , అవి పూర్వీకులవి మరియు పూర్వీకులవి కానివి అని పంచుకోవడంలో ఇబ్బంది ఉండదు."

మా దృష్టిలో జిల్లా జడ్జి చెప్పినది సరైనది 28 కనల్స్ మరియు 3 మార్లాస్ పూర్వీకులదని మరియు ఆ భాగానికి సంబంధించిన దావాను వారు సరిగ్గా నిర్దేశించారు .

అప్పీల్ విజయవంతమైంది మరియు అనుమతించబడుతుంది , మరియు జిల్లా న్యాయమూర్తి యొక్క డిక్రీ ఈ కోర్టులో మరియు హైకోర్టులో ఖర్చులతో పునరుద్ధరించబడుతుంది.

అప్పీల్ అనుమతించబడింది.